

Eulen.

Onderzoek naar de Friese Ronde jachten

In 1953 nog voor de oprichting van de SSRP, werd in Grouw de reünie voor de toen nog bestaande Friese Ronde jachten (het feest der Ronde jachten) georganiseerd. Er verschenen er meer dan verwacht. Dat had met veel publiciteit te maken, maar ook met zeer gemotiveerde eigenaren die hun schepen wilden tonen.

Want ronde jachten vervullen hun eigenaren met trots, de liefde voor dit type schip maakt vele inspanningen goed. Deze liefde gaat soms zo ver dat sommige schepen van generatie op generatie in dezelfde familie blijven. Er zijn voorbeelden van ronde jachten, die in nagenoeg dezelfde staat verkeren als toen ze werden gebouwd. Natuurlijk is er wel eens een onderdeel vervangen, maar toch... In zijn bekende boek *Schepen die verdwijnen* schreef Sopers het zo op: 'Al wist ik dat ik overmorgen zou sterven en de schuit had reparatie nodig, dan nog zou ik zorgen, dat deze morgen was uitgevoerd! Wat dus mooi was bleef het zoo lang mogelijk.'

De boeken van Jaap Vermeer

Wijlen Jaap Vermeer had er zijn levenswerk van gemaakt om, met de nodige hulp, een drietal boeken te schrijven over de drie types die je binnen de groep Friese Ronde jachten tegenkomt, de boeiers, de Friese jachten en de tjotter. Het zijn drie standaardwerken geworden, die dertig jaar nadat ze geschreven zijn nog altijd actueel zijn.

Er zijn liefhebbers binnen onze gelederen, die zich heel erg verdiept hebben in het type schip waarmee zij varen. Ze hebben soms hele verzamelingen oude restanten verzameld van gerestaureerde schepen, fotocollecties en andere documentatie. Intussen weten ze nog steeds niet alles, maar wel heel veel. Ze gaan zo ver, dat ze ook opmetingen en verder historisch

onderzoek doen in de stijl van Vermeer. Zo wordt er geprobeerd aan de hand van zijn boek *Het Friese jacht* de kenmerken van bestaande Friese jachten te beschrijven op een paar A-viertjes. Bewust worden het kenmerken genoemd. Een eigentijdse benadering van de huidige criteria en een meer feitelijke type beschrijving die Huitema opschreef in zijn standaardwerk *Ronde en platbodemjachten*.

Juist het boek *Het Friese jacht* biedt in dit kader veel mogelijkheden. Vermeer had een strak meetschema bedacht waarmee hij van de houten Friese jachten die waren opgemeten steeds dezelfde maten had genomen. Deze data heeft hij gepubliceerd. Hiermee kunnen de gemiddelde, de maximale en de minimale maten van alle houten Friese jachten worden beschreven. Om de kenmerken van tjotter op eenzelfde manier te beschrijven, val je terug op een geweldig document in de vorm het boek *Tjotter en Boatsjes*. Maar meetgegevens van de tjotter ontbreken bijna overal. Om dus inhoudelijk meer gedetailleerd over de ons allen zo bekende tjotter te kunnen zeggen, moet er uitgebreid worden gemeten en moet het werk, dat al door de heer Vermeer gedaan is, daarmee worden aangevuld.

Aanvullend onderzoek

Tijdens de Kerst heeft een groep liefhebbers een uitgebreid meetschema gemaakt waarmee gewerkt kan gaan worden en waaruit

Friese Ronde jachten op een ansichtkaart uit Grouw uit 1913

uiteindelijk de kenmerken van een tjotter kunnen volgen. Natuurlijk kunnen anno 2021 alle ons bekende tjotter gescand worden in plaats van ze op te meten. Technisch kan dit, maar behalve kostbare scanners heb je ook veel reken- en mankracht nodig om alle data die dan beschikbaar komt te kunnen analyseren. Dit is om budgettaire redenen voorlopig nog een flink aantal stappen te ver. Twee tjotter zijn intussen wel gescand en daarbij is een schat aan data verzameld. Bij de volgende schepen wordt met het meetschema gewerkt. Een interessante klus, maar met de nodige mankracht kan er veel werk worden verzet.

Aanvullend

Bij het historisch beschrijven van een schip begeef je je op een heel andere weg. Vaak zijn dit zoektochten, die jaren duren. Ze leveren soms onverwachts geweldige resultaten op, maar even vaak vindt je onbevredigend weinig. Maar ook daarbij blijkt dat je tegenwoordig dankzij moderne hulpmiddelen en het digitaliseren van veel informatie sneller allerlei feiten boven tafel krijgt. Met medewerking van belangstellenden komen hele geschiedenissen van schepen boven water die het verleden inkleuren.

Om Sopers nog een keer aan te halen: 'Overblijfselen uit het verleden zijn de herinneringen van een volk met een lange geschiedenis. Men beware ze met piëteit. [...] een terugblik in de geschiedenis (is) altijd leerzaam. De daden van ons voorgelacht, hun kijk op de levenskwesaties, openbaren zich in al wat ze ons nalieten op verschillend gebied. Moge de belangstelling in de eerbiedwaardige relieken der geschiedenis steeds toenemen.'

JAN EISSENS, STAMBOEKBEHEER
STAMBOEK@SSRP.NL

SSRP

De Stichting Stamboek Ronde en Platbodemjachten (SSRP) is opgericht in 1955. De SSRP maakt samen met andere behoudsorganisaties deel uit van de Federatie Varend Erfgoed Nederland (FVEN), gesprekspartner van de overheid.
Administratie: Rita Eissens - van Goor.
Stamboekbeheer: Jan Eissens.
Tel. 050-4094094
E-mail: administratie@ssrp.nl